

RODOLJUB

Izhaja dvakrat na mesec ter stane za vse leto 1 K 60 vin., za pol leta 1 K.

Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošlji upravništvu „Rodoljuba“ v Ljubljani, vse spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“.

Za oznanila plačuje se od štiri stopne petit-vrste 16 vin. če se enkrat tiska; 24 vin. če se 2krat, in 30 vin. če se 3krat ali večkrat tiska.

Pisma izvolijo naj se frankirani. Rokopisi se ne vračajo.

23. štev.

V Ljubljani, dne 1. decembra 1904.

XIV. leto.

Vojna na Daljnem vztoku.

Požar v Port Arturju.

Po poročilih iz Londona je general Nogi brzojavil v Tokijo o velikem požaru v Port Arturju. Požar so provzročile japonske granate, ki so bile namerjene na arzenal in na ladjedelnice. Bombardma so dirigirali topničarji iz zrakoplova, ki je plaval nad Port Arturjem. Goreti je pričelo v torek popoldne in je požar trajal do 2. ure ponoči v sredo. Vsa velika skladišča blaga v bližini ladjedelnice so uničena in vsa poslopja na vzhodni strani arzenala so zgorela. Ladjedelnica je sedaj neporabna za vsako delo. Velike množine premoga in provijanta, ki so se tamkaj nahajale, so bile uničene.

Japonske granate so tudi 20. nov. baje užgale veliko množino premoga pri železniški postaji. Premog je baje gorel do torca, katerega dne so zapustili Port Artur Kitajci, ki to poročajo.

Ta vest je najbrže izmišljena ali vsaj pretirana. Če bi bile vse vesti o požarih arzenalov, ladjedelnic, skladišč itd. resnične, bi morali imeti Rusi naravnost ogromno število teh poslopij v Port Arturju.

Kaj pripoveduje „ruski“ ujetnik?

Iz Londona se poroča: Neki ruski ujetnik, ki je došel v Moji, zatrjuje, da šteje portarturska posadka k večjemu 8000 mož. Od teh ima samo ena tretjina zimsko obleko; ostali pa nosijo svojo letno uniformo in kitajske kožuhe številni slučajni očesnih bolezni se pojavljajo, ker posadki nedostaja spanja. Od 26. oktobra do 12. novembra so v Port Arturju pokopali 2000 Rusov. — Tudi to poročilo nosi pečat neresnice na sebi. Ako je samo 8000 mož v Port Arturju, je popolnoma izključeno, da bi imela samo ena tretjina tega moštva zimsko obleko. Upoštevati se mora, da se je obleganje Port Arturja z morske strani že pričelo meseca februarja, torej v najhujši zimi. Računati se mora, da je bilo takrat v trdnjavi najmanj 8000 mož, ki so bili brez dvoma vsi preskrbljeni z zimsko obleko.

Ko so Japonci jeli Port Artur oblegati meseca majnika tudi s suhe strani, se je ravno končala zima, da so torej vsi ruski voji, ki so bili določeni za obrambo Port Arturja, dospeli v trdnjavo pozimi. Da bi ti vojaki, ki so prišli ponajveč iz mrzle Sibirije, ne imeli pozimi zimskih uniform, je pač popolnoma izključeno. Če se torej sedaj poroča, da ima samo ena tretjina posadke zimsko obleko, je to očitno izmišljeno in tej vesti lahko verjamejo samo ljudje, ki sami nič ne mislijo.

Baltško brodovje.

Eskadra admirala Felkersama, ki je bila usidrana v Suez, je v nedeljo odplula v Rdeče morje. Pred eskadro pluje parnik „Emerald“. Egiptski križarki „Abbas“ in „Nur el-Babr“ sprem-

ljate rusko brodovje do otokov Šeduan, ki se nahajajo na južnem koncu Sueškega zaliva.

Pet križark od tretje divizije baltškega brodovja se je v nedeljo usidrilo tri milje izven Dobra na angleški obali.

V ponedeljek pa so v Brestu na francoski obali videli tri torpedovke, ki so jih spremljale velike vojne ladje. Sodi se, da spadajo te ladje k tretji diviziji baltškega brodovja.

Kuropatkinovo poročilo.

General Kuropatkin poroča: Japonci so 24. nov. stopili v ofenzivo in napadli pri Cinhenčenu se nahajajoči ruski oddelek in sicer na fronti in na levem krilu.

Proti večeru smo sovražnika odbili. Zadnji napad, ki se je skoro razvil v boj z bajoneti, so odbile tri kompanije, katerim je poveljeval nadporočnik Bereskov. Sovražnikove izgube so bile zlasti zbog tega tako velike, ker so naši vojaki streljali docela iz bližine. V noči na 25. nov. so Japonci znova poskusili napasti naš oddelek, kar pa je preprečil naš artiljerijski ogenj.

25. nov. je dobil sovražnik pomoč iz Cačana. Ob 11. uri popoldne se je pričel napad na naš voj pri Cinhenčenu. Popoldne so Japonci znova naskočili naše pozicije, a smo jih potisnili nazaj in naša artiljerija je prisilila japonske topove, da so morali omolkniti. Ob štirih popoldne je nastal velik snežni vihar in zemlje je pokrila nepredorna megla, ki je delovanje naše artiljerije močno zavirala.

Pod zaščito megle so Japonci zopet obnovili ofenzivo, vendar pa je naš oddelek vzdržal vse svoje pozicije. Koučno je boj ponehal. Naše izgube so neznatne. V noči na 26. nov. nisem dobil nobenih poročil o kakih novih spopadih.

26. nov. je poslal Kuropatkin to-le poročilo: Naše izgube pri spopadih dne 25. nov. so znašale 9 mož ubitih in 57 mož ranjenih.

Noč na 26. nov. je bila mirna. Japonci so prenočevali tri ali štiri kilometre južno in vzhodno od naših pozicij. Drugega dne je naša gorska artiljerija prisilila sovražne predstraže, da so se morale umakniti. Ob 9. uri popoldne je sovražnik znova stopil v ofenzivo in skušal obiti levo krilo naših pozicij in prodreti proti centru.

Nadaljnih poročil o tej akciji še nisem prejel.

V noči 26. nov. se je odpravilo 12 prostovoljnih lovcev pod poveljstvom podporočnika Spriceja na rekognosciranje proti sovražnikovim pozicijam. Priplazili so se neopaženo do japonske predstraže, obstoječe iz 30 mož, so trikrat ustrelili nanjo in jo nato naskočili z bajoneti. 20 Japoncev je bilo ubitih ostali pa so pobegnili.

Lovci so se na to umaknili in vzeli sabo enega ranjenega in dva ubita tovariša.

Z mandžurskega bojišča.

Ruska brzojavna agentura poroča iz Mukdena: Japonci so 24. nov. poskusili na gori Huantaj postirati več topov, kar se jim pa ni posrečilo.

Ruski prostovoljni lovci so zasedli gozd pri Hanhauzi v bližini Putilove gore.

26. nov. so Rusi odbili peti naskok japonskih brigad na Cinhenčen. Artiljerijski boj še traja. Oddelek generala Renenkampfa je 26. nov. izgubil 9 mrtvih in 57 ranjenih. Japoncem se ni posrečilo obiti našega levega krila. Vedni neuspehi v zadnjem času paralizirajo energijo japonske armade. Japonski ujetniki, katerim se je v šali reklo, da se naj vrnejo k svoji armadi, so odgovorili, da raje ostanejo pri Rusih, ker jim je tu boljše.

Kuropatkin poroča z dne 27. nov. da je ruska artiljerija 26. nov. ustavila japonsko ofenzivo pri Činkečanu. Dasi traja boj že tri dni, še ni armada prav nič utrujena.

„Birževija Vjedomosti“ javljajo, da ruska artiljerija neprestano obstreljuje japonske pozicije. Japonci reagirajo le malo na ta ogenj. V Mukden dobajajo vsak dan novi voji iz Rusije.

Japonci so baje pomorili v neki vasi pri Kuantiancianu 200 oseb, ker so jih imeli na sumu, da so v zvezi z Rusi.

Japonski naval na generala Renenkampfa.

„Lokalanzeiger“ poroča iz Mukdena: Od 24. nov. naprej so na skrajnem vzhodnem krilu stoječi voji generala Renenkampfa izpostavljeni neprestanim japonskim napadom 25. p. m. je ena brigada z 12 topovi dvakrat brezuspešno napadla Renenkampfove pozicije. Drugega dne so Japonci ponovili napad na ruski center in na levo krilo, a so ga skoro zopet ustavili. Njih izgube so bile velike. 27. nov. ob 7. uri zjutraj se je pričel boj znova. Napadajoči japonski voji spadajo k 7. rezervni brigadi.

Reuterjevemu uradu se poroča iz Šenkinga z dne 28. nov.: Od ruske vzhodne armade je dospela vest, da so Japonci napadli generala Renenkampfa v bližini Dalina. Japonci so bili potridnevnom boju odbiti. Boj še vedno traja. Japonci so spravili na svoje pozicije težke topove.

Senzacionalno razkritje.

„Novoje Vremja“ priobčuje iz Vladivostoka to-le brzojavko:

Tukaj izhajajoči list „Vladivostok“ je obelodanil dopis iz New-Yorka, ki potrjuje, da so se pomorske bitke dne 10. avgusta t. l. pred Port Arturjem udeležile tudi tri vojne ladje neke nevtralne države, ki so posegle v boj

mestoposkodovanih japonskih oklopnih „Šikišima“, „Jašima“ in „Fudži“.

Rusko-angleški dogovor o hullski aferi.

V petek se je podpisal v Petrogradu dogovor med Rusijo in Angleško glede preiskovalne komisije v hullski aferi.

Preiskovalna komisija sestoji iz petih članov. Po enega člana v to komisijo volijo Rusija, Anglija, Francija in Združene države. Petega člana volijo zastopniki teh držav. Ako bi se ti ne mogli zediniti, ga voli avstrijski cesar. Komisija bo zborovala v Parizu.

Rusija gradi nove vojne ladje.

„Washington Herald“ poroča: Načelnik neke ameriške ladjedelnice Louis Nixon odpotuje 1. februarja prib. l. v Sebastopol, da bo nadzoroval zgradbo novih ruskih vojnih ladij. Rusija namerava zgraditi 100 novih vojnih ladij vseh vrst od najmanjše torpedovke do najsilnejše oklopnice. Za zgradbo teh ladij se boste potrebovali dve leti, iz česar se sklepa, da Rusija računa s tem, da bo vojna še dolgo trajala.

Klerikalna šolska reforma na Nižjeavstrijskem.

Dunaj, 29. novembra. Poslaneo Marchet je pripeljal danes v drž. zbor odposlanstvo nemško-avstrijske učiteljske zveze in nižjeavstrijskega učiteljskega društva, da izroči naučnemu ministru spomenico proti klerikalni šolski preosnovi na Nižjeavstrijskem. Govornik je opozarjal ministra, kaka škoda grozi vsled tega šolstvu in kako nevaren je šolstvu klerikalizem; prosil je ministra, naj reforme ne predloži cesarju v potrjenje. Minister Hartel, ki je prej klerikalni deputaciji že obljubil odobritev, se je spretno zvižal, češ, da si tisti, ki šole združujejo, skušajo prorbirati čimdalje več vpliva na šolsko upravo. Pozival je učiteljstvo, naj doka že, da je tozadevni zakonski načrt nižjeavstrijskega deželnega zbora v protislovju z državnim šolskim zakonom, in načrt ne postane zakon. Posl. Marchet je navedel takoj par protislovij.

Položaj na Ogrskem.

Budapešta, 25. novembra. Bivši ministrski predsednik pl. Szell je izdal odprto pismo na svoje volilce, v katerem naznanja vzroke, zakaj odloži mandat. Revizijo poslovnika smatra za brezpotrebno. Svoboda govora pa se ne sme žrtvovati, zakonite pravice večine se morajo zagotoviti, toda tudi manjšina ne sme biti brez varstva. Razmerje, da bi mala skupina poslancev poljubno onemogočala delavnost zbornice, se ne sme trpeti.

Boj obstrukcije ni ustavni boj, to je nasilstvo manjšine. Nov poslovnik pa se mora gibati jasno v duhu zmernosti. Poslovi se iz parlamenta, ker se mu je (parlamentu) zgodilo nasilstvo, a on ne more nikdar odobravati kršenja zakonov. Narod zahteva revizije poslovnika, toda na zakoniti podlagi.

Pogajanja z Nemčijo razbita.

Dunaj, 29. novembra. En del nemških poročevalcev in posredovalcev se baje nocoj vrne v Berlin, a jutri zjutraj jim sledi tudi grof Posadowsky z ostalimi poročevalci. Iz tega se lahko sklepa, da so se pogajanja za trgovinsko pogodbo popolnoma pretrgala. Tudi iz Berlina se poroča, da je grof Posadowski tja brzovjavil, da je smatrati pogajanja za popolnoma prekinjena.

Želja nemškega cesarja izpolnjena.

Berlin, 28. novembra. Že pred leti je podaril cesar Viljem II. Zedinjenim državam spomenik Friderika Velikega. Ameriška vlada ni vedela kaj početi s »starim Fricom« ter se je na vse mogoče načine obnavljala, podarjeni kip na svojih tleh postaviti. Ako bi pri zadnjih volitvah ne bil za predsednika izvoljen »opet Roosevelt, bi Viljemov praded ne bil nikoli stal na ameriških tleh. Tako pa že zaradi vpludnosti ni mogel več odlašati, in te dni so spomenik v Washingtonu razkrili. To je gostobesednega cesarja Viljema tako razveselilo, da je poslal nenavadno dolgo in laskavo brzovjavo predsedniku Rooseveltu, kjer pravi med drugim: »Priateljstvo med Nemčijo in Zveznimi državami, ki ji je položil temelj veliki Friderik, stoji na trdni, granitni podlagi, in stopajoč v njegove sledove je zame kot njegovega naslednika prijetna dolžnost, nadaljevati ojačenje te prijateljske zveze med obema narodoma.« Svo bodnim ameriškim državljanom se zdi tako prijateljstvo vsiljivo.

Nova stranka na Srbskem.

Belgrad, 29. novembra. Dne 13. decembra se vrši v Belgradu ustanovni shod nove kmetske stranke, ki bo štela 70.000 članov.

Ločitev cerkve od države na Francoskem.

Pariz, 25. novembra. Pri razpravi proračuna za ministertvo zunanjih zadev v zbornici je pozval posl. Delafosse ministra Delcasséja, naj brani francoski protektorat nad kristjani v Orijentu, ker bi ga lahko dobila Italija. Ministrski predsednik Combes je odgovarjal, da ta francoski protektorat ni nikakor odvisen od papeža; vprašanje o protektoratu in o ločitvi cerkve od države sta dve popolnoma različni zadevi. Nadalje je izjavil Combes: Ako bi nam papež hotel delati težave, bi naš vpliv bil brezdvomno na škodi, toda ne zabimo, da je vojaška moč Francije, ki se ji imamo posebno zahvaliti za naš vpliv. Vsekakor je protektorat v Orijentu koristen. Ako bi izginilo delo misijonarjev, pozvali bomo naše učitelje, da ustanove posvetne šole.

Domače in razne novice.

— **Rimski papež in ljubljanski škof.** Papež Pij X. je nedolgo tega izdal poseben ukaz glede cerkvenega petja. Pij X. je tudi za vse cerkve na Kranjskem zadnja instanca in kar ukaže, to se mora zgoditi. Toda glej — ljubljanski škof in njegovi duhovniki se prav nič ne menijo za papeževo povelje, ti duhovniki prezirajo papeževe ukaze, češ, saj papež tako ne ve, kaj se godi na Kranjskem. Toda zna se zgoditi, da papež le še izve, kako nepokorni so njegovi hlapci na Kranjskem in tedaj jih bo krepko prijel za ušesa in jih popeljal nazaj h Kristusu kralju. Mi zato škofa in njegove podložnike še o pravem času svarimo, naj nikar ne pozabijo, da so dolžni biti papežu pokorni ne samo z besedami in navidezno, nego dejanski. Menda se razumemo? Če ne bo babjim škandalom na cerkvenih korih konec, bomo jasneje govorili.

— **„Slovenčeva“ enketa** o ustanovitvi »slovenske ljudske stranke« je zadobila uprav predpusten značaj. Oglasajo se samo še možje, ki so sicer lahko vse časti vredni, ali ki vendar v slovenski javnosti ne pridejo v poštev. V ponedeljek se je oglašil g. Ivan Fajdiga, svoječasn sotrudnik »Novega Lista« in »Gorice«. Gospod Fajdiga priporoča skupno delo na finančialnem in gospodarskem polju, in izboljšanje družbe sploh, v kateri namen naj se ustanove krajevni senati. Naivnost g. Fajdige je imponujoča. Posebno nam ugajajo krajevni senati, ki bodo skrbeli za družabno popolnost in narodni ter gospodarski napredek. Še originalnejši je mizarški mojster g. Matko Malovič v Novem mestu. Ta se ujema z gosp. Fajdigo v tem, da prezira vse tiste ljudi, ki so hodili v šolo in se kaj več učili. Gospod Fajdiga toži, da imajo »socialno nižje stoječi« neredkokrat veliko boljše ideje, nego »zastopniki boljše družbe« in pribija, da je »takozvana inteligenca« — takozvana, to je duhovito! — postala nesposobna za pravo narodno delo. Gospod Matko Malovič, zvesti privesek pasarja Kregarja, ima to inteligenco še bolj v želodecu, posebno uradništvo, kapitaliste in industrijalce, vobče pa vso liberalno stranko. To strašansko zaničuje, spuštaje pa klerikalce in kar prehvaliti jih ne more, ker so ustanovili toliko konsumov, posojilnic in podobnih naprav. Če je g. Malovič kot mizar tudi tak, kakor je kot politik, potem je res usmiljenja vreden, kajti njegovo skrupulacijo v »Slovenca« priča, da on o politiki nič več ne razume, kakor njegova kurja očesa. Upamo pa, da se bo odslej g. Matko Malovič zvest svojim »načelom« skrbno izogibal vseh liberalcev.

— **Obstrukcija v graškem deželnem zboru.** »Slovenec« nam predbaciva, da piše »Štajerc« proti slovenski obstrukciji v štajerskem deželnem zboru ravno tako, kakor smo mi pisali proti klerikalni obstrukciji v našem deželnem zboru. Misli, da nas je s tem bogve kako udaril, pa je vzlic temu zapisal eno največjih budalosti, kar mora biti jasno vsakemu pametnemu človeku.

Dasi se v stvar samo ne spuščamo, ker se ne navdušujemo niti za eno, niti za drugo obstrukcijo, naglašamo vendar, da je bila obstrukcija v Gradcu slovenska. Je li slovenskemu narodu kaj koristila, glede tega prepuščamo odgovornost štajerskim slovenskim poslancem. Obstrukcija v našem deželnem zboru pa je vse drugo, samo slovenska ne. Ona je bolehen izrodek bolehnih možganov dr. Šusteršičevih, in kar se je z njo doseglo, doseglo se je vsa zgotela na škodo slovenskemu narodu na Kranjskem. Kdor ima kolikšnej razuma, mora pripoznati, da je obstrukcija v našem deželnem zboru imela le uspeh, da se je z njo zamašil našemu kmetu studenec deželnih podpor. Obenem pa se je z njo zamašil tudi studenec državnih podpor, ki se največkrat dovoljujejo pod pogojem, da tudi dežela kaj da. Te podpore so v resnici izostale, tepen pri tem pa je samo dr. Šusteršičev volilec — slovenski kmet! Posebno všeč je kranjska obstrukcija našemu klerikalnemu poljedelskemu ministertvu. Ker nima preveč bogatih sredstev, in ker se raje ozira na nemške kronovine, je omenjeno ministertvo zdihovalo in stokalo, kadar je moralo za Kranjsko kaj dati. Kar je nam privolilo, izplačevalo je vsikdar v dolgih obrokih. Sedaj pa je to stokanje in zdihovanje ponehalo, ker poljedelskemu ministertvu vsled blaznosti dr. Šusteršičeve ničesar dati ni treba. In zategadelj kranjska obstrukcija nikjer ni bolj popularna, nego v poljedelskem ministertvu! Kar je prej dajalo za Kranjsko, oddaja sedaj na Tirolsko, Zgornje Avstrijsko in druge pobožne kronovine! In ta sijajni uspeh je dosegla kranjska obstrukcija, dosegla pa ga je se ve le na koži našega kmeta! Zatorej bodemo vedno proti ti obstrukciji, in naj »Štajerc« še tako zabavlja proti obstrukciji štajerskih slovenskih deželnih poslancev!

— **Avstrijski škofje** so pisali v zadnjem svojem pastirskem listu: Verske in posvetne stvari se naj ne zamenjavajo! Katoličani naj bodo v zadevi vere, morale in cerkvene discipline edini s svojim škofom; v čisto svetnih stvareh naj vlada svoboda, vodilo in ravnilo vsemu pa naj bode ljubezen! In sedaj smo doživeli neverjeten slučaj, da se »Slovenec« sklicuje na te besede naših škofov! Prav hvaležni bi bili, ako bi nam gospodje okrog »Slovenca« samo eno svetno stvar na Kranjskem izkazali, pri kateri so dopustili, da je vlada svoboda, ali pri kateri so se ravnali po vodilu ljubezni. Vsaj je vseh preprirov krivo ravno to, da naši pobožni gospodje svoje nosove v vsako svetno stvar vtikajo, in da nikjer, prav nikjer ne poznajo ljubezni. Tisti človek, ki v deželi proti načelu: vodilo in ravnilo vsemu pa naj bode ljubezen — najhuje greši, pa je ravno naš škof Anton Bonaventura. Kako je mogel ta mož, ne da bi mu bila kri obraz zalila, podpisati pastirski list avstrijskih škofov, nam je neumljivo. Podpisal je svojo lastno obsodbo, kar se tistim, ki poznajo njegove duševne kvalitete, niti čudno ne vidi.

— **V cerkev jim branijo.** O zadnji od nas že omenjeni procesiji

se nam še piše: Naše procesije se že od nekdanj vrše »v znamenju sveče«. To je stara stvar. Zategadelj pa tudi ne napraviš kaki stari devici, in naj nosi ruto ali klobuk, večjega veselja nego s tem, da jej pokloniš imenitno — svečo. Tudi to je stara stvar. Ali da bi človek dandanes že ne mogel skoro več v cerkev brez sveče, to je novo za nas. Prigodilo pa se je zadnje nedeljo pri procesiji pred nunsko cerkvijo. Zbralo se je pač tudi nekaj ženic, ki bi rade poslušale »govor« presvitlega škofa, ki si pa niso mogle kupiti predpisane »vstopnice«, to je debele sveče. Pa tudi res niso prišle v nunsko cerkev, ker se je od strani duhovščine zabranil vstop vsem tistim katoličanom, ki so imeli prazne roke. Ta nesreča je zadela celo trumo vernih ženic, za katere tisti dan ni bilo prostora v nunski veliki cerkvi. Bil je pač konečno »ofer s svečami« in se je vsak najmanjši kotiček rezerviral pač za one, ki — so kaj prinesli. G. knezoškof, ali se je to zgodilo z vašo vedstotjo ali mogoče na vaš ukaz?

— **Župnik Knol v Babnem polju** sicer še ni preстал svojega dvadnevne zapora, katerega si je prislužil na leci s svojim grdim jezikom. Prosil je za milost in letal po Dunaju okrog vseh različnih protektorjev. Toda še predno so se rešile njegove goreče prošnje, je že zopet — grešil. Mogoče, da ima ta mož svoje perijode ali pa se napije »korajže«, predno stopi pred altar in na leco k pridigi. Vsaj v nedeljo, 23. oktobra t. l. je imel Knol skoro gotovo pijano pridigo. Začel je raz leco oštevati pri božji službi zbrane žene in dekleta ter jih zmerjal, da imajo daljše jezike, kakor krave repe. Pri teh in še grših besedah se je babnopolški apostelj tako razvnel, da zagrabi svoje velike pridigarske »bukve« ter jih trešči z vso silo raz leco doli v cerkev med zbrano množico. Knjiga je zadela Terezijo Troha iz Babnega polja hišna številka 28 na glavo, da jej je pri tej priči zrastel rog. Dekletce je bolešno zaječalo in padlo tja po tleh... Mučni prizor, gosp. državni pravdnik, kaj ne? Glasno mrmranje sledilo je temu Knolovemu prestopku zoper telesno varnost, katero pa je kmalu prevpil pridigar s strahovitim tuljenjem. Ko pa je po končani pridigi prišel v zakristijo in zagledal tam občečislana posestnika Janeza Troha, vzdigne svojo roko, pokaže in zagrmí nanj: »Marš ven iz cerkve, hudobni jezik.« Troha je po dr. Tavčarju vložil tožbo zoper svojega preganjalca. Ker ga je pa Knol sam toliko prosil in toliko beračil za odpustanje, se ga je usmilil in mu prizanesel. Omeniti pa moramo, da so, predno je Troha Knolu odpustil, na dr. Tavčarja hodila napačna pisma z lažnjivimi poročili, da se je sklenila poravnava. Kdo jih je pisal, se ne ve. Gotovo pa ne Janez Troha kakor sam zatrjuje. Toliko o tem žalostnem dogodku iz babnopoljske cerkve, kjer se, kakor vidimo, godijo čudne, čudne stvari.

— **Dogodki v Ricmanjih.** V »Edinosti« čitamo: Iz Ricmanj nam poročajo, da se tamkaj širi govorica o nekem novem poskusu tržaškega škofa, da bi po svoje in na svoj način »rešil« to nesrečno ric-

manjko vprašanje. Ricmanjska afera je bila sedaj precej časa stacionarna, to je, mirovala je in se stvari niso maknile na nobeno stran. Ali tudi to mirovanje je bilo le en neprestan glas o neuspehu tržaškega škofa. Steharni dan, ki nadaljuje to stanje, zapisati mora tržaški škof med pasiva svojega pastirovanja. To občuti menda tudi on sam in le tako bi si mogli tolmačiti, če je res, da se namerava zopet priti riemanjskemu vprašanju do živlega. Kakor se nam poroča, namerava tržaški škof v kratkem poslati v Ricmanje svečenika in odpreti cerkev, ne da bi popred storil ni najmanjši poskus za sporazumljenje z ljudstvom samim. Parola je baje: Cerkev se odpre, kdor hoče, naj gre notri, kdor noče, naj pusti, a gorjé njemu, ki bi hotel delati oviro. Nu, kolikor mi poznamo stvari in ljudi, moremo reči že v tem hipu, da ima takov poskus že kal neuspeha v sebi. Mi strmimo! Po grožnji — ker to je vendar dovolj jasna grožnja — obseženi v zadnjem delu navedene parole, moramo misliti, da visoke gospe še niso zmodrili vsi dosedanja neuspehi in blamaže. Poskusiti hočejo torej s starim receptom iz začetka »reševanja« tega vprašanja. Nastaviti se hoče tako rekoč vaba, ki naj bi Ricmanjce zavela v kake nespametne korake, ki bi jih doveli v konflikt z zakonom. Potem bi morda nesreča ljudstvo — tako računajo namreč gospoda — preplašila in je uklonila. No, mi se nadejamo, da ljudstvo ohrani mirno kri in da se ne da razburiti niti po tem novem poskusu, kakor je ostajalo hladno tudi vzpričo hajonetov. Obračamo se do dveh faktorjev z resno besedo: gospoda namestnika in pa do našega parlamentarnega zastopstva na Dunaju. Apeliramo na njihov čut za lastno dolžnost, ki jim vелеva, da skrbe za duševni in materijalni blagor ljudstva! Ta dva faktorja naj vendar enkrat zastavita svoj vpliv in svojo moč, da se neha enkrat to razburjanje ljudstva, da pridejo enkrat duhovi do pomirjenja, da se neha izjemno stanje v Ricmanjih, nedostojno urejene države XX. stoletja in da se ricmanjska afera enkrat začne reševati s sredstvi, ki so sposobna v to, da se to vprašanje reši v soglasju s prvim interesirancem, ki je — prebivalstvo v Ricmanjih.

— Poglavlje o nacionalizmu.

Katoliška cerkev je od nekaj stala na stališču, da je smrtni greh, ljubiti svoj narod in svojo domovino, kajti cerkev je internacionalna in kot taka ne more biti prijateljica nacionalizma. Cerkveno stališče je tudi dandanes isto kot je bilo pred stoletji. Čim se je začelo v Avstriji narodnostno gibanje, so mu začeli tudi škofje nasprotovati. Izdali so slavnoznani skupni pastirski list, v katerem so proglasili narodnost za posledico greha, za sad babilonske zmešnjave, in to isto misel varijirajo leto za letom. Tudi v zadnjem skupnem pastirskem listu zastopajo taisti nazor, samo ne upajo se več tako jasno govoriti, kakor so govorili še pred nekaj leti, kajti narodna zavednost je mogočno narasla in če bi jo škofje tako očitno žalili, kakor so smeli in delali pred leti, bi se jim znalo slabo izplačati.

Tekom zadnjih let so »Proč od rimovci« naučili škofje kozjih molitvic. »Slovenec« pravi, da škofje obsojajo le tisti nacionalizem, ki ne pozna Boga in ki nima zmisa za pravičnost. To je jako cenena in jako puhla fraza, ki morda kakemu katoliškomezmešanemu backu imponira, drugemu pa nikomur. Kakšen pa je ta nacionalizem, ki nima zmisa za pravičnost? V Celju na primer so Nemci gospodarji že stoletja. Nemci pravijo, da je pravično, če ostane Celje nemško, Slovenci pa pravimo, da imamo pravico zavzeti Celje, ker je ves južni Štajer slovenski in ker celjsko nemštvo živi od zaslužkov, ki mu jih dajo Slovenci. Kaj je torej pravično? Ali je Celje za Slovence »Fremdes Gebiet«, kakor je svoj čas pisal dr. Šusteršič in imajo torej Nemci prav, ali imajo prav Slovenci? In dalje: Slovenci pravimo, da hočemo biti gospodarji na svojem ozemlju in zahtevamo zase pravice hišnega gospodarja, — ali se to strinja s tiste »odločnostjo«, o kateri so pisali avstrijski škofje. Naj nam »Slovenec« jasno in točno odgovori: Ali je pravično ali krivično, če hočemo Slovenci zavzeti Celje in če hočemo biti hišni gospodarji na svojem ozemlju in kaj je sploh po pastirskem listu krivično in kaj je pravično. Take stvari se ne rešujejo s samimi besedami, marveč jih je treba pojasniti na konkretnih slučajih. Torej na delo, hlapci avstrijskih škofov!

— Častna zadeva dr. Šusteršiča. Čitatelji se gotovo še spominjajo častne afere, ki je nastala za časa deželnozbornskega zasedanja med dr. Šusteršičem in grofom Barbom. Dr. Šusteršič je dotične protokole objavil v »Slovenca«. Mi smo bili tako velikodušni, da jih nismo vzeli v pretres, kajti vsako stvarno pojasnilo tistega protokola bi bilo pomenilo moralno justifikacijo dr. Šusteršiča. Toda mi smo bili velikodušni, ker nas privatne afere dr. Šusteršiča in grofa Barba zanimajo le v toliko, kolikor nam to nalaga časnikarska dolžnost. Izpolnjujoč to dolžnost, beležimo, da je grof Barbo vso zadevo odstopil vojaškemu častnemu sodu, ki je njegovo postopanje odobril in s tem pripoznal, da dr. Šusteršič ni zmožen dati častnega zadoščenja.

— »Südmark« je društvo, ki ima namen, podpirati gospodarsko nemške rojake v slovenskih krajih. Sedaj smo v gorenjeavstrijskem deželnem zboru izvedeli, kako se v tem društvu dela z denarjem, ki je »nafahtan« po vseh nemških pokrajinah. Poslanec Falkner je povedal, da je to društvo lani v obliki posojila odštelo 14 000 K — »Gazer Tagblattu«! To se imenuje »podpiranje rojakov v slovenskih krajih«. Mimogrede bodi še omenjeno, da je »Südmark« imela v neki gostilni shod, da pa se je pred shodom morala iz dotične sobe odstraniti podoba avstrijskega cesarja in na njeno mesto obesiti podoba nemškega cesarja in kneza Bismarcka.

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani vsem rodoljubom. »Mal položi dar — domu na altar« je bilo vedno vodilno geslo naše družbe, kadar se je šlo zato, obremeniti slove sko javnost s kakim novim stavkom v prid prepotrebne družbene blagajne. — »Mal

položi dar — domu na altar« je bila vedno vodilna misel družbinemu vodstvu, kadar je hotelo odpreti ružbini blagajni vir novih dohodkov. Prav to geslo je pa tudi vodilo družbeno vodstvo v njega 155. seji z dne 12. oktobra 1904. Povodom sklepa v tej seji se »Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani« oglašča danes pri slavni uredništvih in društvih, pri vseh rodoljubnih Slovenkah in domorodnih Slovencih. A danes ne zahteva nikakih novih denarnih prispevkov, ali novih narodnih davkov. Prosi le, da ji vsakdo izmed njenih dobrotnikov prepusti to, kar premožgi izmed njih kakor nerabljivo vržejo od sebe. Neštete so v posesti slovenskega naroda se nahajajoče rabljene poštne znamke. Le malokdo se ukvarja s tem, da jih zbira in ureja — večina jih zametuje. Ako bi pa ves slovenski narod vse te v njega posesti se nahajajoče rabljene poštne znamke podaril naši družbi, bila bi to nova in znatna podpora družbeni blagajni. Vsaka pošiljatev takih znamk nam dobrodojde, za vsako pošiljatev bomo hvaležni, naj bodo že urejene ali tudi neurejene zbirke inozemskih ali domačih rabljenih poštних znamk. Nikdo Vas, Slovenke ni Slovenci, naj torej odslej ne odstranjuje rabljenih poštних znamk. Če jih pridno nabira, ohranjuje in nam daruje, zagotovi si hvaležnost podpisane vodstva in podpirane slovenske dece. Znamke naj se pošiljajo naravnost na vodstvo Ciril-Metodove družbe.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

— O razganem shodu v Št. Vidu na Koroškem se poroča, da je na shodu posl. Mattersdorfer grdo napadal slovenske »hetaadvokate«, ki prihajajo na Koroško le zato, da razdirajo dobro sporazumljenje (?) med nemškim in slovenskim prebivalstvom. V imenu socialnih demokratov je izjavil Riese, da se priznava odločno za nemškega socialnega demokrata, kar pa ga ne zadržuje, da bi ne napadal deželnega zbora, ki podpira »Südmark«.

— Tržaške bombe. Meseca junija je policija v prostorih telovadnega društva »Societa ginnastica« našla dve bombi, to se pravi, dva »peklenška stroja«, s katerima bi se bila dala provzročiti najstrahovitejša nesreča. Vlada je omenjeno društvo takoj razpustila, sodišče pa je nekaj članov aretiralo. Sedaj se potom policijske tiralnice iščejo naslednje osebe: Garibaldi Apolonijo, pisatelj, star 29 let; Batistig Romeo iz italijanskega Vidma, star 33 let; Bonicielli Anton, pisatelj, star 54 let; Capadoro Angelo, profesor, iz Milana, star 25 let; Ferluga Bruno, uradnik, star 24 let; Fumis Jakob, mestni ljudski učitelj, star 42 let; Leskovich Sabinij, 2. kapitan parnika »Manin«; Menicanti A., uradnik; Petronio Aleksander, odvetniški koncipijent, star 30 let in Raskovich Edgardo, agent, star 33 let. Učitelj Fumis je bil eden voditeljev najradikalnejšega krila tržaške iredente.

— Vinski semenj v Vipavi. Ob mnogobrojni udeležbi se je vršil prvi javni vinski semenj v Vipavi v nedeljo, dne 27. t. m. Že ob eni popoldne se je zbralo na stotine vinogradnikov iz vseh vipavskih občin ter iz sosednje Goriške in takoj po predavanju g. Fr. Gombača se je pričela javna vinska pokušnja. Glasom sodbe ad hoc sestavljene presojevalne komisije, so bila vsa razstavljena vina pohvaljena, poudarjalo se je pa, da so pretrpka, to je, da so se pustila kipeti preveč časa na tropinah. Posebno milobo in finost so kazala ona vina, ki so se takoj sprešala ter pustila zase, torej brez tropin ali pecljev pokipeti. Na podlagi razstavljenih vzorcev se sme trditi, da more kranjska in goriška vipavska dolina postaviti na trg vinsko kapljico, ki

se more brez ugovora kosati s kakršnim si bodi tujim, večkrat pretiravano prehvaljenim prideikom Gene vinom so sedaj od 29—34 K hl. V slučaju slabe zimske vinske kupčije se priredi prihodnji javni vinski semenj spomladi prihodnjega leta.

* Pozabljive ameriške dame. Washingtonski uradnik pri zvezni kovnici poroča, da ima v začetku zime zvezna zakladnica več tednov posla z zamenjavanjem na pol ožganega papirnatega denarja. Pač misli marsikatera ženska, da ga ni boljšega kraja za sbranjenje denarja kot so te peči, kjer se poleti ne kuri. Ali ko zopet zakurijo jeseni, tedaj se spomnijo bankovcev, ko je že prepozno. Na pol ožgani romajo tedaj bankovci v Washington v zamenjo za dobre. Če se številke na novcih še vidijo, tedaj se denar zamena, drugače ne. Torej če kuriš z bankovci, pazi, da ostanejo vsaj številke.

* Mornarična — konjica. Kar je bilo dosedaj smešno in nemogoče, postalo je v Ameriki dejstvo. Knjiga neomejenih mogočnosti je postala zopet bolj polna, kajti dobili smo — mornarsko konjico. O delek vojne mornarice je odredil, da morajo mornarji v Nare Island Navy yardu, kadar grejo na stražo in na inšpekcijo, jezdit.

* Morski psi — bogastvo za Rusijo. Ruski otoki v Ohotskem morju in nabrežja Kamčatke so sloveča lovišča morskih psov, kojih lov daje Rusiji toliko koristi, da jih navadno straži z vojnimi ladjami. Zaradi vojne z Japonci je Rusija potrebovala te ladje za vojne namene. Zviti Japonci so o tem zvedeli ter so takoj šli z večjim brodom loviti morske pse v ruska lovišča. Vrednost psov, ki jih polove Japonci, se računa na 25 milijonov kron, razen vse tiste škode, ki jo sploh v zarodu te drage morske divjačine naredi. Po krimski vojni so Američani oplenili dotična ruska lovišča in trajalo je 30 let, da so se morski psi zopet tako zaplodili, da donajajo večje koristi ruski državi.

* Najstarejša žena na Dunaju. Ta mesec obhaja na Dunaju Marija Terezija Kulla svoj 105. rojstni dan. Starka je vdova vojaškega uradnika ter je bila pred dvema stoletjema, namreč leta 1799 rojena v Bratelsbrunn kot hči ljudskega učitelja. Kulla stanuje že nad 50 let v istem stanovanju. Starka ne vidi več čitati ter tudi delati ne more več. Vsako jutro vstaja ob 8 uri, spat pa hodi ob 10. V ostalem pa je popolnoma zdrava in krepka.

* Kako smešna je nemška nestrpnost. Nemški listi so razkrili strašno hudodelstvo, ki ga je zakrivil na Dunaju pruski državni tajnik grof Posadowsky s svojimi poročevalci in posredovalci pri sklepanju trgovinske pogodbe med Avstro-Ogrsko in Nemčijo. Nemški grof baje zahaja s svojo družbo po končanem dnevnem poslu — premislite! — v gostilno, kjer se toči najboljšé plzensko pivo. A da je mera njegove hudobije polna, je treba vedeti, da ima to odlikovano gostilno pristen čuh s pristno husitsko glavno. Vse v lokalu je češko, celo jedilni list je baje tiskan v nekem češkem kraju. In pod tako streho se krepčajo pristni pruski funkcionarji! »Graška Tagespošta« razjarjeno vzklika: »Ta vest se mora bribiti, že zaradi tega, da se zve, ali se res Nemci iz Prusije zakrivil tako brestaktnost.« Nam pa se zdi nemška jezica tako smešna, da bi jo tudi radi videli pribito.

* Berač je preštel zvečer svojo gotovino in izračunal, da je zberalil tekom dneva 6 kron. Jazen zavpije: »Se pač ne spleša več beračiti v teh slabih časih, toliko zasluži že vsak uradnik!«

Loterijske srečke.

Dunaj, 19. novembra.	27, 80, 41 25, 14.
Trst, 26. novembra.	35, 42, 49, 24, 4.
Praga, 30. novembra	39, 34, 86, 9, 85.
Linc 26. novembra.	47, 29, 21, 87 63.
Gradeo, 19. novembra.	44, 54, 50, 21, 78.
Brno, 23. novembra.	22, 39, 5, 25, 31.

Šunka

s kožo 1 gld. brez kože 95 kr. brez kosti s kožo 1 gld 10 kr. kr. plečeta brez kosti 90 kr. suho meso 78 kr., slanina 82 kr., prešičevi jeziki 1 gld, goveji 1 gld. 20 kr., glavina brez kosti 45 kr. Dunajske salame 80 kr., prave boljše 1 gld, iz šunke 1 gld. 20 kr. Ogrska la sa ame 1 gld. 70 kr., salame á la ogrske trde 1 gld. 50 kr. kila. Velike klcbase po 20 kr. — Pošiljam le dobro blago od 5 kil naprej proti povzetju
Janko Ev. Sirc v Kranju.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na svojo firmo.

Vydrove žitne kave
POSKUSITE! Vzorok dragovajno. Poslajte 6 kg. pošiljke 4 K 60 b. franco.
„DOMAČI PRIJATELJU“
Vydrove žitne kave Praga-VII

FRANC JOŽEFOVA

GRENČICA

„pravzaprav reprezentant grenčic“.
(V. medic. odd. splošne bolnice na Dunaju.)

Ceno češko posteljno perje!

15 kg novega skubljenega K 9'60, boljšega K 12'—; belega, jako mehkega, skubljenega K 18.—; K 24'— snežnobelega, mehkega, skubljenega K 30'—, K 36'— Pošilja se franko proti povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj vzame 1 proti povrnitvi poštnih stroškov. 2427

Benedikt Sachsel, Lobes 35.
pošta Pizen na Češkem.

Najnižje cene Največji izbor
Skrbno izdelovanje
Preoblike Popravila
L. MIKUSCH
covarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg

Najcenejša pot za zdaj!!

Red Star Line

Deča zvezda *

V Ameriko!

Antwerpen Hitra in varna vožnja z modernimi napravami novimi brzoparniki te solidne
New York
Philadelphia

100 gld. za železnico in barko

dobite v 978-28
Kolodvorskih ulicah št. 41

od južnega kolodvca na desno.

Za zastopstvo „RDEČE ZVEZDE“
Ivan Nep. Resman.

V našo pisarno pridite za gotovo vsaj v torek dopoldne, da prestopite pravočasno na barko v soboto zjutraj. Naši parniki — Finland, Kronland, Vaderland, Zeeland — vozijo do New-Yorka osem dni. To je pribito. Vi-udnost, snaga in zdrava hrana je na njih pri nas prvo in zadnje.

Stanje hranilnih vlog: 18 milijonov kron. Rezervni zaklad: nad 550.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice. Posoja se na zemljišča po 4 1/4% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. 223-11

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4 1/2% do 5%.

J. S. BENEDIKT

Prešernove ul. št. 3 v Ljubljani v novi zgradbi Mestne hranilnice

si usoja vljudno naznanjati, da je z dnem 19. novembra t. l. svojo več let obstoječo 3364-3

modno trgovino in zalogo klobukov

na Starem trgu šte. 6

na Starem trgu šte. 4

nasproti gosp. Seunigove usnjarske trgovine popolnoma opustil, ter se obe trgovini od 21. novembra t. l. naprej nahajate

v novi zgradbi „Mestne hranilnice“ v Prešernovih ulicah.

Zahvaljujem se kar najtopleje za dosedaj mi izkazano obilno naklonjenost ter prosim ob tej priliki vse svoje čast. dosedanje naročnike kakor tudi p. n. občinstvo sploh, da mi to naklonjenost ohrani tudi za nadalje v novih prostorih, ter zagotavljam, da bom vedno postregel solidno in reelno kakor dosedaj.

Z odličnim spoštovanjem

J. S. BENEDIKT

močna trgovina in zaloga klobukov

v Ljubljani, Prešernove ulice, poslopje „Mestne hranilnice“.